
Vergaderjaar 2023-2024

36 507

Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de versterking van de politieële samenwerking met het oog op het voorkomen, opsporen en onderzoeken van migrantensmokkel en mensenhandel, en betreffende de versterking van de ondersteuning door Europol van de voorkoming en bestrijding van die strafbare feiten, en tot wijziging van Verordening (EU) 2016/794 en Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van minimumvoorschriften ter voorkoming en bestrijding van hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht en illegaal verblijf in de Unie, en ter vervanging van Richtlijn 2002/90/EG van de Raad en Kaderbesluit 2002/946/JBZ van de Raad

J**BRIEF VAN UITVOEREND VICEVOORZITTER ŠEŤŤOVIČ VAN DE EUROPESE COMMISSIE EN LID JOHANSSON**

Aan de voorzitter van de vaste commissie voor Immigratie & Asiel / JBZ-Raad

Cc: Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Brussel, 4 juli 2024

De Commissie dankt de Eerste Kamer voor haar advies over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de versterking van de politieële samenwerking met het oog op het voorkomen, opsporen en onderzoeken van migrantensmokkel en mensenhandel, en betreffende de versterking van de ondersteuning door Europol van de voorkoming en bestrijding van die strafbare feiten, en tot wijziging van Verordening (EU) 2016/794 (COM(2023) 754 final).

Dat voorstel voor een verordening maakt deel uit van een pakket dat volgt op de aankondiging die voorzitter Von der Leyen deed in haar toespraak over de Staat van de Unie in september 2023, nl. de strijd tegen migrantensmokkel te zullen opvoeren door het huidige wetgevingskader te actualiseren. De Commissie heeft deze verordening voorgesteld om de coördinatie op EU-niveau en de samenwerking tussen instanties te versterken, de informatie-uitwisseling te verbeteren, de middelen uit te breiden en te zorgen voor meer operationele steun van Europol.

De Commissie is verheugd dat de Eerste Kamer het eens is met het standpunt dat de samenwerking tussen de politieautoriteiten moet worden versterkt en dat de ondersteunende rol van Europol bij de bestrijding van migrantensmokkel en mensenhandel moet worden versterkt, en neemt nota van haar zorgen en vragen in verband met de aard van de operationele verplichtingen, de middelen waarover Europol beschikt om zijn taken uit te voeren, de uitbreiding van het mandaat van Europol, de rechtsgrondslag voor het Europees Centrum tegen migrantensmokkel en het advies van 23 januari 2024 van de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming.

De Commissie wil haar voorstel nader toelichten en hoopt dat de bezwaren van de Eerste Kamer hierdoor zullen worden weggenomen.

De Commissie is van mening dat de extra personele en financiële middelen voor Europol waarin wordt voorzien door het wettelijk financieel kader (LFS) dat het voorstel vergezelt, voldoende zullen zijn om de operationele doelstellingen van het voorstel te verwezenlijken en de operationele en onderzoeksondersteuning van Europol te versterken.

De Commissie is van mening dat zij een maatregel voorstelt die evenredig is met het beoogde doel, namelijk het doeltreffend voorkomen en bestrijden van migrantensmokkel en mensenhandel, alsook met de intensiteit en complexiteit van deze criminele verschijnselen, de dringende noodzaak om op te treden en het feit dat de bestrijding van deze strafbare feiten een prioriteit van de Europese Unie is. De specifieke verplichtingen waarin het voorstel van de Commissie voorziet, zouden helpen obstakels voor een doeltreffende samenwerking, zoals de ontoereikende uitwisseling van informatie, weg te nemen. Deze verplichtingen zijn essentieel voor het verwezenlijken van de doelstelling Europol beter in staat te stellen de lidstaten te ondersteunen bij het voorkomen en bestrijden van migrantensmokkel en mensenhandel. Waarborgen dat Europol de informatie ontvangt waarover de bevoegde autoriteiten van de lidstaten beschikken met betrekking tot strafbare feiten op het gebied van migrantensmokkel en mensenhandel, zou bijvoorbeeld daadwerkelijk bijdragen tot de verwezenlijking van deze doelstelling.

In het voorstel wordt verduidelijkt dat Europol operationele steun zal verlenen zonder dwangmaatregelen toe te passen en zich zal richten op gegevensverwerking, zoals het verlenen van forensische en analytische steun bij onderzoeken, in samenwerking en overeenstemming met de bevoegde autoriteiten van de betrokken lidstaat en overeenkomstig de Europol-verordening en het nationale recht van de lidstaat.

Om het volledige potentieel van het Europees Centrum tegen migrantensmokkel, de inzet van Europol en de operationele taskforces te benutten als een middel om informatie-uitwisseling en samenwerking daadwerkelijk te vergemakkelijken, is actieve betrokkenheid van de lidstaten vereist. Deze betrokkenheid is van essentieel belang, aangezien deze instrumenten alleen kunnen werken wanneer de lidstaten – als partijen die er rechtstreeks van profiteren – een actieve en gestructureerde rol spelen, met name door relevante informatie met Europol te delen en ten volle gebruik te maken van deze instrumenten. De investeringen van de lidstaten zullen worden gecompenseerd door de verbeterde informatie-uitwisseling en samenwerking en door de realtime operationele steun die Europol zo nodig verleent.

Verantwoordingsplicht is een belangrijk aspect van de activiteiten van Europol als het Agentschap van de Europese Unie voor samenwerking op het gebied van rechtshandhaving. Het voorstel van de Commissie handhaaft het sterke verantwoordingskader van Europol, met inbegrip van de rol van de raad van bestuur van Europol. Het zal ook geen afbreuk doen aan het democratische toezicht op de Gezamenlijke Parlementaire Controlegroep (GPC), dat is versterkt door de wijzigingen die in 2022 in de Europol-verordening zijn aangebracht.

Het voorstel van de Commissie voorziet in de oprichting van het Europees Centrum tegen migrantensmokkel en stelt specifieke verantwoordelijkheden voor dat centrum vast, met als doel de samenwerking tussen de agentschappen, aansturing en coördinatie te versterken en de informatie-uitwisseling, die momenteel gering is, te bevorderen. Het doel is het huidige Europees Centrum tegen migrantensmokkel om te vormen zodat het op EU-niveau een cruciale rol kan spelen op het gebied van onderzoeks- en operationele acties en strategische analyse. De nieuwe taken hebben tot doel een coördinatiekader vast te stellen voor de uitvoering van de strategische en operationele prioriteiten van de Unie op het gebied van migrantensmokkel en mensenhandel.

In dat verband wordt in het voorstel van de Commissie aan het Europees Centrum tegen migrantensmokkel de taak toegewezen om gevallen van migrantensmokkel of mensenhandel vast te stellen waarvoor samenwerking met derde landen nodig kan zijn, onder meer met betrekking tot de uitwisseling van persoonsgegevens. Het voorstel houdt ook in dat verbindingsfunctionarissen van de lidstaten, Eurojust en Frontex deel zullen uitmaken van het Europees Centrum tegen

migrantensmokkel; zij zullen permanent bij Europol zijn gestationeerd om te zorgen voor permanente informatie-uitwisseling en operationele samenwerking.

De uitbreiding van het mandaat van Europol om migrantensmokkel en mensenhandel doeltreffend en efficiënt te bestrijden, zal het zwaartepunt van de huidige verordening niet veranderen, met name wat betreft de bestrijding van zware grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit en terrorisme. De gerichte voorgestelde wijzigingen van de Europol-verordening zullen uiteindelijk de respons van Europol op andere strafbare feiten versterken, met name gezien het polycriminele karakter van de criminele netwerken die betrokken zijn bij migrantensmokkel.

De Commissie is verheugd dat in het advies van de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming (EDPS) wordt erkend dat optreden geboden is en dat de samenwerking tussen de betrokken EU-agentschappen en de bevoegde autoriteiten van de lidstaten en van derde landen, met inbegrip van informatie-uitwisseling, van cruciaal belang is. Ook neemt zij nota van de aanbevelingen van de EDPS. De Commissie is van mening dat deze aanbevelingen in overeenstemming zijn met het voorstel van de Commissie wat betreft het waarborgen van rechtszekerheid en duurzaamheid, met name waar het gaat om het verduidelijken en afbakenen van de rol van Frontex, het vaststellen van mechanismen ter beperking van gegevensbeschermingsrisico's die het gevolg zijn van de toegenomen verwerking van biometrische gegevens, en het toewijzen van verantwoordelijkheid voor de verwerking van persoonsgegevens, wanneer Europol de lidstaten operationele steun verleent door de inzet van middelen en operationele taskforces.

Zoals vermeld in de toelichting bij het Commissievoorstel, werd dit wetgevingsvoorstel niet ondersteund door een effectbeoordeling, met name vanwege de dringende operationele behoefte de steun van Europol aan de lidstaten bij de bestrijding van migrantensmokkel te verbeteren. Overeenkomstig de beginselen voor betere regelgeving is op 15 april 2024 een werkdocument van de diensten van de Commissie (SWD (2024)¹ 94 final) gepubliceerd, als aanvulling op de informatie die reeds bij de vaststelling van het voorstel in de toelichting was verstrekt, en om meer gedetailleerde informatie te verstrekken over de feiten en cijfers die aan het voorstel van de Commissie ten grondslag liggen.

De Commissie is ingenomen met het feit dat de Raad op 19 juni een mandaat heeft vastgesteld voor onderhandelingen over het voorstel en hoopt dat de medewetgevers spoedig een akkoord kunnen bereiken dat in de operationele behoeften voorziet en van politieke ambitie getuigt.

De Europese Commissie hoopt dat zij met de toelichting in dit antwoord voldoende is ingegaan op de door de Eerste Kamer aan de orde gestelde punten en zij kijkt ernaar uit de politieke dialoog in de toekomst voort te zetten.

Maroš Šefčovič
Uitvoerend vicevoorzitter

Ylva Johansson
Lid van de Commissie

¹ Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming. Opinion 4/2024 on the Proposal for a Regulation on enhancing police cooperation in relation to the prevention, detection and investigation of migrant smuggling and trafficking in human beings, and on enhancing Europol's support to preventing and combating such crimes and amending Regulation (EU) 2016/794.